

UDVARHELYI HIRADÓ

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Becsek Aladár.

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap.
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Leányexport.

A buzánk hanyatlik, a borunkat magunk innók meg, ha volna, a lisztünk itthon dohosodik, de azért nincs baj, az exportunk mégis virágzik, buzánál, bornál, lisztnél drágább árucikkben: a nőben. Az egész Balkán a mi piacunk, ebben nem vetekedhetik velünk az orosz, sőt elleukezőleg. Szent-Pétervár, Moszkva, a szentéletű Kiew, mind a mi kuncsaftunk s iparkodik Bulgáriának konkurencziát csinálni — a vásárlásban. Istenucsce büszkék lehetünk rá, hogy leányainknak csakugyan hetedhétországban nincsen párjuk. Az ügynökök csak úgy nyüzsögnek s a legszegényebb teremts, akinek rendben van az orra, minden utcásarkon a legfényesebb ajánlatokkal találkozhatik. Csak akarnia kell s a kiért idehaza nem adunk két garast sem, azt aranyal mérik, gyémánttal fizetik Bukarestben, Belgrádban, Moszkvában és Szent-Pétervárt.

Mindennapos életünket nem igen zavarja ez a virágzó kiviteli kereskedelem, olykor-olykor épen csak a rendőrségnek jut eszébe, hogy erre a kereseti ágra nincs iparendély.

Egy ilyen rendőrségi esetben aztán kimerül az erkölcsnek minden erőlködése. A rajta való elmélkedés sem igen lendít ez ügyön. Épen csak azt süthetjük ki, hogy a leánykereskedés nem mind hazai áruban dolgozik, hanem felerészben tranzito-kereskedés. Civilizált országok, ahol szigorubb az erkölcs (vagy még nagyobb az erkölcselenségben a konkurrenczia?) ide ontja a maga szomorú nőnemű salakját. Az orfeumok bécsi és berlini hölgyei, meg a kloákák számtalan osztrák lakói nagy mértékben látják el a leánykereskedők készletét. Ezek aztán magyar etiquett alatt viszik hírünket széjjel a világba.

De azért hamisítatlan magyar áruban sincs hiány. És ennek a jelenségnek sokkal végzetesebb értelme van, mint sok olyannak, amin mi finnyásan megütközünk. Első sorban arra kell gondolnunk, hogy nem folyhatna nálunk leánykereskedés ha nem volnának oly nagy számban feslett és szerencsétlen teremtsék, akiket az ilyen sors csábit. A nőkérdés a maga ijesztő szerencsétlenségében itt válik ki szociális fontosságában az illem, a szemérem, meg az erkölcs elvontabb problémái közül. Nem annyira az a fontos, hogy társadalmunk ábrázatának erkölcsösebb vonásai, hangjának illedelmesebb akkordjai legyenek, nem az az igazi kérdés, hogy az erkölcsi süppedés kevésbé látható legyen, nem az a cél, hogy akik a tisztesség számára elvesztek, köllőképpen egy csomó internálva és többé-kevésbé applombbal elítelve legyenek, hanem az, valóban az erkölcsi zűllés teremt-e a szegényebb osztályok leányainak fésülését és ezek a leányok nem-e inkább preventív védelemre, mint utólagos megbélyegzésre szolgálnak-e reá?

Az ujságírói sablon minden egyes esetben, a mikor leánykereskedőt fognak el, rásüti az árucikkre a mondást, hogy elámitott, fényes ígéretekkel a romlásra csábitott balga áldozatok, akiket a rendőrség ép jókor mentett ki a lelketlen kerítők kezei közül. Sablon ez, aki írja, maga sem gondol mellette semmit, mégis igazság. A valóság szerint a feslettségnek sokkal több az áldozata, mint az apostola. Elenyészően kevesen vannak, akik predesztinálva lennének sorsukra, a tulnyomó részüket a nyomor vagy egyéb sujtó ok beletaszítja a fertőbe. Hiszen az ujkori kriminálstika még a gyilkosokról is azt tanítja, hogy szerencsétlenségük nagyobb, mint a lelki rosszaságuk. Senki sem vetemedik jókedvben gyilkosságra, hát a lányokról azt higyjuk, hogy jókedvükben, csupa boldogságból válnak a leánykereskedők árucikkkeivé?

Amíg a társadalom csak pusztá morál dolgának nézi ezt az ügyet, addig a rendőrségi intézkedések

kel eleget tett irányában. De ideje volna már, hogy fölismérjék társadalmi kérdésnek és föladatnak és ebben az esetben nem a rendőrség, hanem a kormányzat és a törvényhozás föladatává válik. Nem annyira az a baj, hogy lelketlen némberek foglalkoznak leánykereskedéssel, hanem hogy ilyen foglalkozásra tér nyílik. Nem az a baj, hogy tisztességes leány már-már nem mehet egyedül végig az utcán, hanem az, hogy annyian vannak, akik a tisztességes nőnek ezt a kellemetlenséget okozzák.

A nőnek tulságos az egyéni szabadsága, szemben jogi megkötöttségével. Amikor a maga életét tisztességesen rendezné, rajta van a gyámság akasztó keze. De hogy tisztességtelenné váljék, ahhoz megvan a teljes egyéni szabadsága. Az utcán a megbotránkozók a jobb körökből való, a megbotránkozatók azonban a nép sötét rétegeiből, amelynek tisztességével senki sem törődik, csak akkor, mikor elvesztette. A munkásnőre, aki maga keresi a kenyerét, ránehezedik az előítélet. Munkás leányt ki becsül meg? Hiszen nincs gardedameja! A cselédje erkölcsöt ki védelmezte már meg? Hiszen nem nagy sor, ha benne hiba is esik! Igen, de a munkásleány meg a cseléd, ha csakugyan sülyed, még pedig az előítélet elkeserítő hatása, a csábitásnak nagyobb kiváltsága és a védelemnek teljes hiánya mellett, akkor meglátszik.

És most kérdelem: amikor annyira érdeke a társadalomnak a közerkölcsiség javítása, amikor le-sujtunk a már bukottra, miért tesszük annyira szabaddá magát a bukást? Miért azonos ilyenkor a nő szabadsága a gazdátlan kutyáéval, mikor különben más, kevésbé jelentőséges dolgában megalázó függésben és jogtalanságban tartjuk? Hogy egy leány munkát vállalhasson, a szülő vagy gyám beleegyezése kell. Hogy eladja magát, ahhoz nem kell semmi. Az általános polgári törvénykönyv már elkészült, a női jogok rendezése ebben a keretben sem lendít többet az erkölcsön a legmélyebb megbotránkozásnál, meg a legmagasabb pénzbírságoknál!

Városi tisztujítás.

A városi tisztujítás sokkal nagyobb élénkség mellett történt meg tegnap, mint azt az előjelekből következtetni lehetett volna.

A városi közgyűlési terme, amely csendes időben a csengő jellegű bemutatásának, a vesszőparipák táncoltatásának a színhelye, de kong az ürességtől: ma zsufolásig megtelt érdeklődő közönséggel s a városatyák is teljes számmal vonultak föl.

A jelöltek érdekében a korteskedés már megelőző nap nagyarányokat öltött. A polgármesteri állásra a Szakáts Zoltán szolgabíró megválasztását már ez-eltett hetekkel biztosra vették s így tehát az ő érdekében minden különösebb mozgalom kerülve lett. A tisztügyi állás körül fejtek ki hatalmas korteskedést a két jelölt, dr. Soó Rezső és dr. Bedő Sándor ügyvédek mellett.

A többi állásra többszörös jelölések vagy voltak vagy sem, amit a választás eredménye teljesen igazolt.

Igen nagyon rossz ember volna már az, aki a városi tisztviselőknek jövedelembeli állapotát megirigyelné. A munkabeli állapotokhoz itt-ott szó férhetne — ámbár ebben egyenlőtlenségek vannak — de a jövedelemről szó sem lehet. Ezek mizerábilisak. Ezt már átlátta a képviselőtestület is s hogy még nem emelte, annak oka a rendszertelen gazdálkodás folytán előállott rossz viszonyokban rejlik.

Reményünk lehet most végre, amidőn a város egy tevékeny, szorgalmas, ambiciózált embert nyert a polgármesteri székbe, hogy az elhanyagolt adminisztráció fellendül s így végre a fizetési kérdések is orvoslást nyerhetnek.

A közgyűlést dr. Damokos Andor alispán, elnök 8 óra után kevéssel a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt képviselőtestületi közgyűlés!

Azon autonómikus jogok között, melyeket törvényhozássunk az egyes szerves közületek kezeibe tett, egyike a leglényegesebbeknek a tisztviselők választása, melynek célja, nem csupán törvényeinkben, az intézményekben, az ellenőrzésben keresni a garanciát arra, hogy a tisztviselő működése helyes irányu, törvényeknek és a helyi érdekeknek megfelelő legyen, de a személyek ismeretére alapított megnyugvásban is.

Székelyudvarhely város tisztikarának megbízatása a folyó év végével lejár, ezzel a város közönségének azon joga, hogy ügyeinek intézését tetszése szerint megválasztandó tisztviselőire ruhazza, ismét aktuálissá lett. E célból volt szerencsém önöket, tisztelt uraim, a választási urna elébe a mai napra egybehívni.

Midőn tehát a legszivesebben üdvözlöm a megjelent tagokat, engedjék meg, hogy úgy elhatározásainknak városunk jövője érdekében messze kiható fontosságára, mint az egész eljárásnak méltóságára is felkérjem szives figyelmüket. Vezessen mindnyájunkat egy közös és magaslatos cél: szolgálni a közügynek legjobb lelkiismeretünk szerint.

Ezzel a közgyűlést megnyitottam nyilvánítom.

Bizalmi férfiaknak a közgyűlés Gyarmathy Ferencz, Bod Károly, dr. Kovács Mór és Soó Gáspár képviselőtestületi tagokat küldötte ki. A kijelölt bizottságba a közgyűlés Jung-Oseke Lajost és Gyarmathy Ferenczet, az elnök dr. Török Albert és Sándor Mózeset kérte föl.

A kandidáló bizottság egy órai tanácskozás után a polgármesteri állásra Szakáts Zoltánt jelölte, akit a közgyűlés egyhangulag polgármesternek kiartott ki.

A választás részletes eredménye a következő:

I. tanácsos: Demeter Dénes (egyhangulag).

II. vagy gazdasági tanácsos: id. Solymossy Lajos 41 szavazattal (Kassay Dezső 16 szavazatot kapott).

Házi pénztárnok: Lakatos József (egyhangulag).

Házi pénztári ellenőr: Szabó József (egyhangulag).

Adópénztárnok: Simó Mátyás (egyhangulag).

Ellenőr: Jancsó János (egyhangulag).

Számvevő: ifj. Solymossy Lajos 36 szavazat (Kassay Dezső 24 szavazat, 1 üres).

Tisztügyi: dr. Soó Rezső 50 szavazat (Bedő Sándor 10 szavazat, 1 üres).

Városgazda: Sándor Dénes 46 szavazat. (Szabó Domokos 16 szavazat, 1 üres. A bizottság Szabó Ferenczet nem kandidálta.)

Rendőralkapitány: Feleky Pál (egyhangulag).

Irnok: Bogácsi Lajos 30 szavazat. (Lajos Sándor 1, Farkas Endre 16 szavazat. Nem lettek kandidálva: Losdorfer Oszkár, Gaál Nagy János, Barra Árpád.)

A szavazatszedő bizottságnak tagjai voltak: Dr. Solymossy Lajos, Bod Károly, Hlatky Miklós és Gáspár József. A választásokat dr. Damokos Andor alispán, elnök enuncziálta.

Dr. Solymossy Lajos indítványára a megválasztott polgármestert egy bizottság hívta meg, melynek tagjai voltak: dr. Török Albert, Gönczi Lajos, Soó Gáspár, Koncz Armin, Bartók István, Szabó István, Gáspár József, Gál János, Csépy Ignác.

A bizottsággal érkező fiatal polgármestert a közgyűlés lelkes éljenzéssel fogadta és az elnök üdvözölte. Majd az egész új tisztikar letette az esküt, amelyet Gálffy Endre főjegyző olvasott fel. Az eskü letétele után Szakáts polgármester a következő beszédet tartotta:

Tekintetes Alispán úr!

Mélyen tisztelt képviselőtestület!

Az esküvel, melyet itt Önök előtt letettem, Székelyudvarhely város vezetésének súlyos gondját vállaltam magamra. Jól tudom, hogy e gond még egy munkában megédesztett, tapasztalatban gazdag ember homlokát is redőlyönja, s hogy ezen állásra vállalkozni mégis elég

valék, az a közügyek, s különösen szülővárosom ügyei iránt való őszinte lelkesedésben és azon hitben leli alapját, hogy a szorgalmas, becsületes munka feltétlen megtermi gyümölcsseit.

Midőn tehát Székelyudvarhely város polgármesteri székét elfoglalom, őszinte hálámat, köszönetemet fejezem ki azon bizalomért, mely engem ezen díszes állásra emelt, s így alkalmat adott nekem arra, hogy szerény tehetségemet szeretett szülővárosom s polgártársaim javára, boldogítására fordíthassam.

Munkakedvet, szép reményeket hoztam magammal, s bár kevés tapasztalattal, de erős akarattal fogok ahhoz a nemes munkához, mely e város szellemi és anyagi fejlődésének előmozdítására van hivatva; s legyenek meggyőződve, hogy e munkakedvemet akkor sem fogom elveszíteni, ha törekvéseim egyesek részéről rossz akarattal, kicsinyeskedéssel fognak találkozni.

E pillanatban, a midőn a város ezerféle baját még csupán a szidalmakból és jajgatásokból ismerem, jövődők munkálkodásomról részletes programot nem adhatok. Anyit azonban már ez alkalommal kijelenthetek, hogy első gondom a város háztartásában megbomlott egyensúly helyreállítása lesz, s ha ezen törekvésemet a tek. képviselőtestület jóakarata támogatása mellett siker fogja koronázni, abban az esetben biztos alapon kezdetünk hozzá a város további emeléséhez.

Nem rohamos emelkedésre számítok én tekintetes képviselőtestület: melynek a kimerülés természetes következménye, s mely a város mai pénzügyi helyzete mellett csaknem lehetetlen; nem fény, nem pompa az, mi lelki szemem előtt lebeg, hanem e városnak mérsékelt, egészséges fejlődése, mely tekintetbe veszi polgárainak megélhetési viszonyait, s nem kíván többet tőlük, mint a mennyit tényleg adhatnak.

Hogy azonban munkálkodásomnak kellő sikere legyen, feltétlen szükségem van a tekintetes képviselőtestület támogatására. Önök lesznek hivatva arra, hogy tevékenységem felett bírálatot mondjanak, s hogy eszméimet, terveimet megvitatva, önzetlenül határozzanak. Éppen ezért e helyen is arra kérem, hogy szemelőtt tartva a város érdekeit, miként én, úgy Önök is minden személyes tekintet kizárásával, a közjó előmozdítására irányuló tevékenységemben támogatni szíveskedjenek. Midőn szíves bizalmukért úgy a magam, mint megválasztott tisztársaim nevében utoljára is köszönetet mondok, ismételtelen kijelentem, hogy szülővárosom érdekét örökre szívemen fogom viselni. (Hosszantartó eljenzés).

A közgyűlést dr. Damokos Andor elnök fél egy órakor zárta be.

Három esztendő.

Három esztendeje mult, hogy az *Udvarhelyi Híradó* az olvasóközönség elé lépett. Mikor elhatározásunk csakugyan valósággá vált, nem kecsegtetett hű, üres remény, mert nem léptünk párt, sem egyes szolgálatába s így tudtuk azt, hogy ha kizárólag a közt fogjuk szolgálni, hosszabb idő kell ahhoz, a míg a közönség megismer és úgy ismer meg, hogy megszeret.

Társadalmi életünk sivárságában lapunk pendítette meg először a kibékítés, a kiegyenlítés nagy feladatát s kimerte tüzni az új eszmék, az új küzdelmek, új törekvések lobogóját. Bár nem politikai lap vagyunk, de e rövid három esztendő, melyre most visszatekintünk, minden egyes mozzanatában sikerekről tesz tanubizonyságot; amit kérdés és szerénytelesség nélkül emelhetünk ki: annál inkább, mert sikerünk s dicsőségünk, mostani erősségünk közös a tiszta társadalommal, amely őszintén és határozottan csoportosult lapunk köré.

Lapunk szellemi niveaujáról nem szólhatunk — a bizonyít erről s az a példátlan rokonszenv, mely mellettünk megnyilatkozott. Városunk s megyénk jeles emberei munkatársaink, kik mellett *országos nevű fővárosi írók* is sorakoztak. Állandó és eredeti munkásságot fejtett ki oly kiváló írógárda lapunkba, milyennel *egy vidéki lap se dicsekedhetik*. És ez azt bizonyítja, hogy lapunk szellemi fejlettségét magukhoz méltónak találták.

Nem szüntünk meg egy alkalommal sem a vármegye ügyeit a legszélsőbb határig, az igaznak megfelelőleg fölkarolni, az összes közigazgatási momentumokat élénk figyelemmel kíséreni, azokra önálló, jóhiszemű megjegyzéseinket minden körülmények között is megtenni, mivel az a meggyőződés vezette úgy a szerkesztőséget, mint a tekintélyes és nagyszámú munkatársakat, hogy csakis így összetartva, az igazságot hiven szolgálva, érhetők el eredmények kicsiny társadalmunkban.

Lapunk nem politikai, de magyar lap. Mindent a magyarságért, semmi alku senkivel. Nem áll párt szolgálatában, de madártávlatból figyelemmel nézi őket s megjegyzéseit néha a legközvetlenebbül teszi meg. Hisz tudjuk azt, hogy alkotmányos életünk erős küzdelemre van utalva s e küzdelemben súlyos hátránya van téve a törvénytisztelet, a jogérzet, a régi hagyományok követése s a magyar nemzet

igaz szeretete is. Nem szabad engednünk, hogy e küzdelem féktelen párharczczá süljedjen, mivel minket az emberiség magasztos eszméi, az igazi hazaszeretet, országunk nagy jövőjében való hit kell hogy vezessenek.

Nyiltan és őszintén mondunk véleményt afölött, ami káros lehet hazánk jobb jövőjére és csak oly törekvéseket pártolunk, melyeknek alapja a törvény és igazság.

Az *Udvarhelyi Híradó* legfőbb célja az, hogy az új regime jelszavait minden körülmények között interpretálja, azért sikrá szálljon, a magyar műveltséget erősítse s terjeszsze, ahol van: ott táplálja, a hol szunnyad: ott felébressze és istápolja. Legelső célja, legelső kötelességé teszi azt, hogy: érdekes, friss, megbízható, becsületes és bátor legyen, a legjobbat nyujtsa, amit egy vidéki lap nyujthat.

Bizonyára egy vidéki lapnak kised a köre s kicsiny lehet hatásának ereje. Azonban e lap szerkesztősége büszke lehet arra, hogy hároméves fennállása alatt kitartó, becsületes munkával sikereket tudott felmutatni s feladatát mindig igyekezett a legjobban oldani meg.

Az lesz törekvésünk a jövőben is, hogy az *Udvarhelyi Híradó* kettőzött szorgalommal legyen szerkesztve. S fent röviden említett programját mindvégig hiven kitartsa. E törekvésünk pártolására kérjük föl bizalommal t. olvasóinkat.

Székelyudvarhely, 1900. december 29

Becsek Aladár,

szerkesztő, kiadó.

A letűnő évben lapunkat a következők tisztelték meg közleményeikkel: Benedek Elek, Biró Lajos, ifj. Biás István, Bartha Miklós, Bod Károly, Csehely Adolf, Doros Györgyné, Gáspár István, Gondáné Steinburg Irén, dr. Grosz Gyula, Gyerkes Mihály, Gönczi Lajos, Harmath Luiza, Herczegh Ferencz, Hargittai Béla, dr. Hajos Lajos, Jáeger F. József, Kenedi Géza, Kerekes Andor. Kálnay László, Kertész Albert, Lázár József, Milkó Izidor, Nosz Gusztáv, Nagy János, Nagy József, Pálffy Aladár, Rákosi Viktor, Ráduly János, Sándor Domokos, Szántó Lajos, dr. Szilágyi Albert, Simó Mátyás, Szabó András, Sz. Szakács Péter, Szomaházy István, Sándor Mózes, Thury Zoltán, dr. Török Albert

Ujdonságok.

A karácsonyi ünnepek minden nagyobb esemény nélkül folytak és értek véget, úgy, mint általában a karácsonyi ünnepek szoktak. A rendes csend az éveken át megszokott eseménytelenség verődött rá az idén is, hogy jóformán mindig így legyen, dicsőségére a családok ünnepeinek. Időjárás dolgában is gyenge karácsonyunk volt, hó egyáltalán nem esett, csak a nagy zuzmora hagyott valami csekély nyomot hátra a háztetőkn. A kissé borus idő mit sem rontott az ünnepi hangulaton s az összes templomok meglehetősen látogatottak voltak. Szóval a szeretet és béke ünnepe minden emóció nélkül, csöndes mulatozás közben telt el.

Az orvosi díjszabás. A napokban jelent meg a hivatalos lapban a belügyminiszter szabályzata, a mely a magánorvoslás díjazásának legkisebb mértékét állapítja meg arra az esetre, ha a beteg és orvosa között kölcsönös megegyezés nem jött létre. A szabályzat az ország városait és községeit négy fokozatba osztja be, és mindegyik fokozatban megállapítja az első látogatás, a konzultáció, a különböző műtétek díjait és a fogorvosi díjszabást. A szabályzat megállapítja, hogy fuvarpénz csak 2 kilométeren felül jár az orvosnak, továbbá hogy az orvos lakásán adott első tanácsért vagy rendelésért az első fokozaton 4, a másodikon 3, a harmadikon 2, a negyedik 1 korona, minden további tanácsért 3, 2, 1.50 korona, a negyedik fokozatban 80 fl. jár. Jóval drágább ennél az orvosnak a beteg lakásán tett látogatása; ez nappal 6, 4, 3 és 2 korona. Az orvosi konzultáció nappal 20, 15, 12 és 10, éjjel 30, 20, 16 és 14 korona. A különböző műtétek díjai 1 és 500 korona közt váltakoznak. A foghuzás a 3-ik fokozatban 2 kor.; a fogtömés díja 4 korona. Székelyudvarhely város, mint már említettük, a 3-ik fokozatba van sorozva.

A Nőegylet fillérestélye. Említettük, hogy a Nőegylet a szombati fillérestélyét ismét a szerda estékre tette át s az első ilyen január 9-én Doros Iluska és *Félegyházi* Mariska rendezik. Mint értesítenek az estély egyike lesz a legsikerültebbeknek érdekes programja által. *Zakariás* Margitka énekel

a *Szilágyi* Sándor és *Felméri* tanár hegedűkísérete mellett és — ha sikerül a sok technikai és mindenféle akadályt legyőzni — Vörösmarty „Szép Ilonkáját” élőképekben mutatják be.

Az új esztendő. A szaktudós naptárcsinálók és mindazok, akik mesterségükbe kontárkodnak, soká vitatkoztak, mikor kezdődik a huszadik század? Soká vitatkoztak és vitatkoznának még most is — ha közbe nem lépett volna a legilletékesebb bírő, aki a kérdést egyszersmindenkorra eldöntötte. Nem a német császárt gondoljuk, a ki egy rendelettel léptette elő a századot huszadiknak — hanem a mindent letörölő időt, mely nem törődve senkivel, visszatartathatlanul követi utját. A jövő év első napjától csak még órák választanak el és a szilveszteri éjféli harangszó elhangzása után egyszerre benne vagyunk a huszadik században, azok szerint is, akik az 1900. évet a tizenkilencedik, — azok szerint is, akik a huszadik századhoz számították. Ez az év, mely a század legöregebbje volt, legfiatalabbja akart lenni. Elmult. Örülünk-e rajta, hogy egy év keserveitől megszabadultunk, vagy fájjaljuk, hogy egy évvel öregebbek lettünk? Amint elhangzott majd a szilveszteri éjféli harangszó: egyszerre új században találjuk magunkat — a humanizmus századában. Ennek a zászlaja alatt indul meg és a felvilágosult emberiség ez alatt is fogja végig küzdeni a századot. A végét a ma élők közt alig fogja megérni valaki, mégis nekünk kell megteremteni, erős alapokra fektetni a humanizmust, hogy mint legnemesebb érzést erősen kifejlődve adjuk át a jövő nemzedékeknek, a mint apáinktól mi is vettük át sok más erényt. Szivrepesve üdvözljük a humanizmus századának aranypírját, kívánva, hogy mint ragyogó nap elhalványulás nélkül, fussa be dicsőséges utját. Boldog újévet!

Halálozások. Folyó hó 22-én hunyt el özv. *Jakab* Sándorné *Antal* Lidia, volt kénesi unitárius papné, életének 70-ik évében. Halálát gyermekei és a rokonság gyászolja. — Csikszentmártoni *Szabó* Dénesné Patakfalvi *Ferenccy* Ilka életének 54-ik, házasságának 34-ik évében, folyó hó 21-én elhunyt Marosvásárhelyen. A megboldogult városunkba szállították s itt a szombatfalvi temetőben helyezték örök nyugalomra. Halálát férje *Szabó* Dénes kir. táblai bírő, gyermekei és kiterjedt rokonság-síratja.

Munkaközvetítő intézet Marosvásárhelyen. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara e hó 19-én tartott teljes ülésén a kereskedelmi és iparosztálynak a kamara székhelyén létesítendő munkaközvetítő intézet felállítására vonatkozó javaslatát is tárgyalták. Az ügyet beható tanulmányozás és alapos előkészítés céljából egy bizottsághoz tette tette át a teljes ülés és a javaslatot egyuttal a kereskedelemügyi miniszterhez is fölterjeszti. A kamara ezen akciója mindenesetre rendkívül fontos a székely-munkás-kérdésre és egyben a székely-kivándorlás megakadályozására. Az ügyel lapunk más helyén bővebben is foglalkozunk.

Ingyenes felolvasások. A polgári önképzőegylet nagytermében, *Solymossy* Endre elnök indítványára, a téli vasárnap délutánokon tudvalevőleg népszerű ingyenes felolvasások tartatnak. A ma délután programját *Hlatky* Miklós tanár felolvasása fogja betölteni, aki *Az elektromosságról* értekezik. — Az üdvös társadalmi munka iránt, a mely már végre rendszeresítve lett, általános érdeklődés mutatkozik.

Tréfás dalestély. A Dalegylet tudvalevőleg fényesen sikerült tréfás estélyét január 6-án a Budapest szállóban megismétli. Az estélyre a közönség falragaszok útján lesz meghíva. A rendezőségnek nagy a reménye, hogy a mult alkalommal oly pompásan sikerült mulatságát a közönség ez alkalommal is hathatósan fogja pártfogolni.

A közigazgatás egyszerűsítése. A belügyminiszter, mint tudva van, fölkererte a főispánokat, hogy a közigazgatási eljárás egyszerűsítésének kérdését a tisztviselőkkel tüzetesen megbeszélvén, ez ügyben különösen a vármegyei központi és járási ügyvitel és pénzkezelés, valamint a községi és körjegyzői ügyvitel, a községi pénzkezelés egyszerűsítése és a rendezett tanácsu városi ügy- és pénzkezelés egyszerűsítésének alapelvei tekintetében felmerült s figyelemre méltóknak mutatkozó észrevételeket és érdemleges javaslatokat hozzá terjeszsze föl. Az az időpont, melyet a miniszter e fölterjesztések határnapjául kitűzött, holnap, a folyó év utolsó napján jár le. Közvetlenül újév után, a részben már beküldött és még beérkező javaslatok tekintetbe vételével is, hozzá fognak a belügyminiszterium illető osztályában a közigazgatási eljárás egyszerűsítésére vonatkozó

törvényjavaslat kidolgozásához, melyet a kormány még a jelen országgyűlés alatt törvény erejére óhajtott emeltetni.

A hazai czipőipar érdekében. Nemcsak a városokat, hanem az ország minden nagyobb községét is eljárásztják élelmes kereskedők az Ausztriából behozott silány kiállítású, állítólag „karlsbadi czipőárúkkal“, a mivel a hazai iparosainknak nagy károkat okoznak. Pedig Karlsbadból nem is adnak el külföldre czipőket. Hogy ez tény, mutatja a karlsbadi ipartestület, illetőleg karlsbadi kor. rendőrkapitány, mint iparhatóság átírata, amelyet egyik czipészpartestülethez intézett s a mely azt foglalja magában, hogy a karlsbadi czipésziparosok az ottani ipartestületnél tett kötelező nyilatkozat s az e tárgyban hozott ipartestületi határozat értelmében külföldre senkinek czipőket el nem adnak, sem elárúsítás végett bizományba ki nem adnak, úgy, hogy a „karlsbadi czipő vagy lábbeli“ név alatt bárhol ezentul elárúsított czipő-készítmények nem karlsbadiak, hanem a nagyközönség és az iparhatóságok félrevezetésére szolgáló hamisítványok, a mély tény ennél fogva mint iparkihágás üldözhető.

A fehéregyházi csatatér. A napokban volt az árverése — mint Kolozsvárról írják — a gr. Haller Lujza-féle fehéregyházi birtoknak, amelyen a szabadságharcban elesettek fölé emlékoszlopot állított a kegyelet. Az állam intézkedést tett, hogy a birtok magyar kézben maradjon s e végből Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter megbízottat küldött az árveréshez, aki az állam érdekeinek szemelött tartása mellett a birtokot háromszázezer koronáért megvásárolta.

Bethlen Gábor fejedelem szobra. A Bethlen Gábor fejedelemnek Nagy-Enyeden tervezett szobra avására igen szépen folynak az adakozások. Az eddigi gyűjtés eredménye 22.473 kor. 88 fillér. Az ország minden részéből naponkint tekintélyes összegek érkeznek a szent és hazafias cél megvalósításához. Árosunkban e célra egy alkalommal már lett gyűjtés eszközölve, a mely szép eredménnyel is járt, akhogy akkor a közönségnek még egy század része nem róttá le hazafias kötelességét. Felhívjuk ismét az áldozatkész közönséget, hogy adományával a megvalósítását előmozdítani sziveskedjék. Pénztámszűnyek a Bethlen-szobor végrehajtó bizottságztárnokának címére Nagy-Enyedre küldendők.

A vásárló közönség védelme. Pár héttel ez- emlitettük, hogy a közönségnek az a része, mely a koczkaczkukot ötkilós csomagokban vásárolja rendszerint csalódik, mert a gyárosok az öt kilóba a papirosdobozt is beszámítják. Fölszóalásunk következtében a kereskedelmi miniszter a kereskedelmi és iparkamara útján a gyárosokat arra figyelmeztette, hogy amennyiben az ily csomagokban a mennyiség tartalmat megjelölik, a súlyba a burkolatot be nem számíthatják. A gazdasszonyok mind-ezek után igen jól teszik, ha az ötkilós súlyu koczkaczkukor dobozokat megmérik vagy megméretik és csak az esetben fogadják el, ha tisztán öt kiló cukrot tartalmaznak. A miniszter föllépésének egybéként az is lehet a következménye, hogy a gyárosok a csomagokon a súlyt nem jelzik s így az eddigi visszaélések tovább is folytatódnak, ámbár ez esetben már a fűszerkereskedőket lehet felelősségre vonni. (—i h—)

Boldog új esztendőt!

*Ósz Szilveszter ismét
Eltemet egy évet,
S az idő kereke
Egy újat elévett . . .*

*Eltünődünk újra,
Elborongunk megint
S reménnyel telt lelünk
A jövőbe tekint . . .*

*Vajjon mit hoz reánk,
S e gyászos hazára?
Öröm vagy könny derül
A régi nyomára?*

*Mit rejt a jövőndő,
Mi áll e nép sorsán?
Derül-e jobb világ,
Vagy ennél rosszabb tán?*

*Lelkünk
Ányed,*

*A aggodalom fog el
Drága hazám érte . . .*

*Vajjon mi vár reánk,
Vajjon mi ér benne?
Bár az új esztendő
A multnál jobb lenne.*

*Jönne jobb jövőnek
Hajnal hasadása,
Hogy magyar hazáját
Bánatban ne lássa.*

*Minden kis porszeme
Gyarápdjék néki,
S derüljenek már fel
Árpád szép vidéki.*

*Átok sujtsa mindig
Mit ég haragja ont,
Minden ellenséget,
Ki bántaná e hont.*

*S ki eddig könnyezett
S panasza nyílt ajka,
Legyen elégedett,
Legyen béke rajta.*

*S ez évváltás hozzon
Reánk egy jobb jövőt,
S ébresszen hazánkra
Boldog új esztendőt!*

Kertész Albert

Az ipari munkaközvetítés.

Az a kiváló társadalmi és gazdasági jelentőség, amelylyel az ipari munkaközvetítés különösen a fővárosban és már itt közelünkben, a kamarának 19. évi tartott teljes ülésének határozatából, Marosvásárhelyen bir, természetes magyarázatul szolgál annak a buzgóbb igyekezetnek, amelylyel Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter az ipari munkaközvetítő intézetek tervezett föllállításával, a munkaközvetítés problémájának a megoldására törekszik. Hiszen a munkás-társadalmi politika annyi sok megoldásra váró problémája közül épen a jól szervezett munkaközvetítésnek van a legkiválóbb fontossága, mert a munkanélküliek számának csökkentése mintegy alapjául szolgál az e téren való további reformoknak.

Szükségtelen, hogy részleteiben is felsoroljuk azokat az indokokat, amelyek egytől-egyig azt igazolják, hogy ennek a kérdésnek a rendezése már régen kötelessége lett volna az államnak és a társadalomnak egyaránt és a humanizmus parancsoló szükségétől eltekintve, csak azt a fontosságot akarjuk kiemelni, amelylyel egy jól szervezett munkaközvetítő intézmény a munkakereslet és kínálat szükségképpen való kiegyenlítése és a munkások és munkaadók között való jó viszony előmozdítása szempontjából bir. Az ipari munkaközvetítés ma divó módjait jól ismeri nagy közönségünk, jól tudjuk mindnyájan, hogy azok közül egyik sem felel meg a gyakorlati és erkölcsi kívánalmaknak. Nap mint nap van alkalmunk tapasztalhatni, hogy a munkanélküliség sokszor milyen irtózatosságot ölt, akár hányszor csak azért, mert a mai rendszer mellett a munkások zönének nincs meg a kellő tájékozottsága, a kereslet arányai és körülményei felől. És nap mint nap találkozhattunk a munkanélküliség sajnálatos jelenségének természetes következményeivel: a nyomor, a kétségbeesés, a szociális mozgalmak és akár hányszor a bűnyegyek krónikáinak lapjain.

Mi sem természetesebb tehát, minthogy a munkanélküliségből származó nagy társadalmi gazdasági károkat a társadalom közönnel nem nézheti és így egyenesen kötelessége volt az államnak, hogy közbelépjen az ő hatalmával ezeknek a viszonyoknak a gyökeres javítása érdekében.

Ez indította kétségtelenül a kereskedelmi minisztert is arra, hogy munkaközvetítő intézet létesítését tervezze a vidéki kamarák székhelyein is, melyek a központtal szoros kapcsolatban lesznek. Szinte bizonyos és a dolog természetében rejlik, hogy a többi vidéki nagyobb városok is sietni fognak hasonló intézetek föllállításával, mely intézetek azután a székesfővárosi főintézettel egy szerves egészet alkotó, hatalmas intézményt fognak képezni. Igen üdvös gondolat volt a tervezett intézet hatáskörébe vonni az ipartestületek eddigi intézményeit is, mi által a munkaadók rokonszenvét biztosítják az új intézménynek. Másrészt viszont a munkások és az

alkalmazottak munkaközvetítő intézetek útján egyharmada a munkások és az alkalmazottak. És erre szükség is volt, mert az intézetek működhetnek a kívánatos eredménnyel, amely a munkások érdeke, az intézők érdekeivel van képviselve.

Ilyen szervezete van a berlini központi munkaközvetítő egyesületnek is („Centralverein für die arbeitenden nachweis“), hol négy munkás és négy főnök — egy szavazati joggal nem bíró elnök vezetése alatt — a helyeszközlés ügyeit. Nevezett egyesület erős megkülönböztetést tesz a tanult munkást alkalmazott és a kellő tanultság híján levők között. Az állástkeresők részére a városi vasut hatalmas viaduktjai alatt igen célszerűen berendezett helyiségek szolgálnak, hol az állástkeresők az idő viszonyosságai és a munkanélküliséggel járó unalom kísértései ellen, kellőleg védve vannak. Ezekből a helyiségekből küldik azután kereslet esetén az előjegyzett állástkeresőket, a munkást kereső cégekhez, gyárosokhoz. Az ily módon berendezett munkaközvetítő-intézet igen sok tekintetben nagy hasznára van a nyilvános érdekeknek is, de különösen még egy körülményt akarok fölemlíteni, mint amely különösen a mi viszonyaink tekintetében is nagyobb figyelmet érdemel.

Miután minden főváros az állástkeresőkre nézve különösen vonzó hatással van, egy jól szervezett munkaközvetítő intézmény föladatai közé tartozik az is, hogy ezt a sok tekintetben veszedelmes áramlatot kellőképpen ellensúlyozni lehessen. A berlini munkaközvetítő egyesület ezt oly módon éri el, hogy az egyformán minősített állástkeresők közül első sorban annak van előnye, aki már hosszabb idő óta tartózkodik Berlinben. Miután pedig a vidéki alkalmazottak erről megfelelő közlések útján tudomást szereznek, már eleve is félnek attól, hogy Berlinbe majd hosszabb ideig kell arra várniok, míg a munkaközvetítőjük kerül és inkább más, kisebb helyeken próbálnak szerencsét.

A vidéki alkalmazottak nálunk, különösen a vasuti közlekedés olcsóságánál fogva, óriási tömegben áramlanak a székesfővárosba, hol azután a munkaközvetítő intézményeknél a legnagyobbnak kitéve, mert a kereslet távolból is érkezik, ezekkel az óriási kínálattal. Nemcsak a munkaközvetítő intézményeinknél, hanem a berlini, kitűnően szervezett munkaközvetítő intézeteknél is sok, mint a főnökök részéről nagyra értékesülő intézetnek ezt a rendszerét. A munkaközvetítő intézetek hatásköre az ipari munkaközvetítésen neménél alkalmazott egyénekre, hanem a kereskedelmi alkalmazottakra is kiterjed. Ez természetesen okvetlenül szükséges is volt, mert a kereskedelmi alkalmazottaknál semmi különbség sincs, mint az egyéb ipari alkalmazottaknál, mégis figyelemmel és tekintettel kell lenni a kereskedelmi alkalmazottak sajátos viszonyaira, melyekben különböznek a munkások viszonyaitól, s ezen más kezelést is igényelnek.

Ez új intézmény itt a Székelyföldön is nagy fontossággal bir, amennyiben hivatva van csökkenteni a kivándorlók számát, de kívánatosá tette az a sok gazdasági és társadalmi indok is.

Nyomatott Becsek D. Fia könyvnyomdájában.

Makulatura papiros métermázsánknál 7 forintért kiadóhivatalunkban eladó.

Sz. 2076—1900.
tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelykereszturi kir. jbiróság, mint tdkvi hatóság közhírré teszi, hogy Udvarhelyvármegye összesített árverésére végrehajtható, Silberg Eszter, Sára és Borbára, továbbá Ábel Mihály és Ábel Lázár végrehajtást szenvedők elleni 252 kor. tökekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék (a székelykereszturi kir. jbiróság) területén lévő, bordosi 72. sz. tjkben foglalt A I. 140. 141. 159/2. 160/2. 295. 321. 403. 556. 598. 603. 624. 672. 799. 1024. 1025. 1227. 1334. 1335. 1371. 1541. 1552. 1553. 1554. 1566/2. 1587. 1618. 1698. 1777. 1778. 2321. 2548. és 2637/1. hrsz. ingatlanok egy tömegben 963. koronában ezennel megadott kikiáltási árban az árverést elrendelte és fennebb megjelölt ingatlanok az

Hirdetési bélyeget jul. hó 1-étől kezdve az egyes hirlap hirdetések, falragaszok után nem kell fizetni. Ez a nagy bélyeg díj volt az oka annak, hogy a közönségnél a hirdetés nem vá szakszerűsége. Ezzel az ipari és kereskedelmi hirdetés céljaira felszabadult teljesen a publicitásnak hatalmas ereje, a mely megbecsülhetetlen szolgálatot tesz minden vállalkozónak. Az utca hirdetések, falragaszok és reklámzédulák után darabonként jár 2 és 4 filléres bélyegdíjak is el lettek törölve. Ajánljuk lapunk hirdetési rovatát, ugyszintén könyvnyomdákat izléses kiállításu falragaszok, reklámzédulák elkészítésére a nagyközönség b figyelmébe. Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely.

Veress,
kir. aljbíró.

Szám 6437—1900.
tlkvi

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy kiskoru Veres György, Mózes, Julia, Biri, Berta, Ferencz végrehajthatóknak, Veres Mózes bögözi lakos végrehajtást szenvedő ellen 1200 kor. s jár. kielégítése végett ezen kir. törvényszék területéhez tartozó, bögözi 624. I. 357. I. 15. sz. tjkvben foglalt ingatlanok az **1901. évi márczius hó 1. napján** d. e. 9 órakor Bögöz község házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek el fognak adani.

A venni szándékozók a becsárnak 10% készpénzben vagy óvadékképes papirban kötelesek a kiküldött kezéhez letenni.

Az árverés további feltételei a hivatalos órák alatt ezen kir. tlkvi hivatalnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.
Sz.-Udvarhelyt, 1900. december 11.

Mihály,
kir. tvszéki egyes bíró

GYELEMRE MÉLTÓ!

...erencsém a n. é. helybéli...
...ki közönségnek becses...
...hozni, hogy a vármegye...
...lévő egyik bolthelyiségben...
...on-féle helyen)

Bazárt

...m be legdúsabb és legjutá...
...s árak mellett.

Tisztelettel

DRÁGOMÁN S. J.

ifj. DRÁGOMÁN DOMOKOS.

Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; fő raktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmán igen óvatosak legyünk, mert több kisebbekü utánzat van forgalomban.

nem akar megkárosodni, az üveget „Horgony” terozéjegyzés nélkül alódit utasítsa vissza.

Hirdetési bélyeget jul. hó 1-étől kezdve az egyes hirlap hirdetések, falragaszok után nem kell fizetni. Ez a nagy bélyeg díj volt az oka annak, hogy a közönségnél a hirdetés nem vá szakszerűsége. Ezzel az ipari és kereskedelmi hirdetés céljaira felszabadult teljesen a publicitásnak hatalmas ereje, a mely megbecsülhetetlen szolgálatot tesz minden vállalkozónak. Az utca hirdetések, falragaszok és reklámzédulák után darabonként jár 2 és 4 filléres bélyegdíjak is el lettek törölve. Ajánljuk lapunk hirdetési rovatát, ugyszintén könyvnyomdákat izléses kiállításu falragaszok, reklámzédulák elkészítésére a nagyközönség b figyelmébe. Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely.

Névjegyek 100 darabonként
1 kor.-tól fölfelé.

Nagy és szép választék.

Megrendelhető: lapunk könyvnyomdájában. * * * * *

BARTHA ANDRÁS cipésmester

Székelyudvarhelyt,
Kossuth-u. 21. (Zálogház mellett)

Ajánlja n. é. közönség szíves figyelmébe a Kossuth-utca 21. sz. (Zálogház mellett) egész ujonnan berendezett

férfi- és női készcipőraktárát
és üzlethelyiségét.

A legfinomabb anyagból a legkényesebb izlésnek is megfelelően készít keltő gyorsasággal, tartóssággal, pontossággal, jutányos árak mellett férfi-, női és gyermekcipőket. Sokoldalú tapasztalataira támaszkodva, a n. é. közönség bizalmát és megrendeléseit kéri

REUMA-SZESZ

biztos és kiváló gyors hatású készvény, csúz, reuma, ischiás stb. ellen.
Hatása meglepő, amennyiben gyakran még a legidültebb készvény és csúzfájdalmak is már nehányszori bedörzsölésnél teljesen megszűntette.

Fog- vagy fejfájást 5 perc alatt megszüntet
Egy üveg ára használati utasítással:
1 kor., erősebb 2 kor. 40 fil.

Kapható csaknem az összes gyógyszerertárakban. Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

WIDDER GYULA gyógyszerész
S.-A.-UJHELY.

Főraktárak Budapesten:
Török József gyógyszerertárban, Király-utca 12. és az Egger tére „Nador-gyógyszerertár”-ban, Vaczi-körút 17.
Sz.-Udvarhelyen: Solyomssy János és Sz.-Keresztúron: Lengyel Samu gyógyszerertárban.

Szám 2291—1900.

kj.

Árlejtési hirdetmény.

Gyimes-Felsőlok község képviselőtestületének 1900. évi december hó 10-én 2. jegyzőkönyvi számmal hozott határozata alapján a Gyimes-Felsőlokon felépíteni szándékolt római katolikus templom építésére árlejtést hirdetünk.

Az árlejtés Gyimes-Felsőlok község hivatalos házában 1901. évi január hó 3-án fog megtartatni. — Kikiáltási ár 17000 korona. — Vállalkozni kívánók kötelesek a kiküldött 1700 koronát készpénzben bánatpénzül a bizottság elnökének kezéhez az árlejtés megkezdéséig előtéríteni. — Az árlejtés kizárólag szóbeli. — Írásbeli zárt ajánlat nem fogadtatik el. — Az árlejtésben kizárólag az építészeti munkák végeztetésére lehet részt venni.

Az építési tervrajz és ezzel kapcsolatos költségvetés, valamint a részletes árlejtési feltételek a községi tanító ur lakásán Gyimes-Felsőlokon bármikor megtekinthetők.

Ezen árlejtésben való részvételre a t. építész-vállalkozó urak tisztelettel meghívotnak. Kelt Gyimes-Felsőlokon, 1900. december 17-én.

Szabó János,

előjegyző, a bizottság jegyzője.

Kitüntetés:

Arany éremmel az 1900 párisi világkiállításon az összes versenyzők között a hangszerek csoportjában. Hadsereg szállításért ezüst éremmel.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros,
a cs. és kir. hadsereg és m. kir. honvédség egyedüli szállítója

BUDAPEST, II., Lánchíd-utca 5.

Iskolai és mesterhegedűk vonóval.
Gordonkák vonóval.
Nagybögők vonóval.
Fuvolák.

Szárnykürtök.
Ősi magyar tárogató szabadalmazva.
Czimbalmak.
Elpusztíthatlan, erős hangú harmonikák

Egy finom hegedű és tokkal 7 fr.

Templomi és más zenekarok részére szükséges fúvó- és vonó-hangszerek előnyös fizetési feltételek mellett, legjutányosabb árban szállíthatnak.

Községi dobok a legjutányosabb árban.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonika árjegyzék külön kérendő.

Magyarország legnagyobb

fúvó-, vonó- és ütő-hangszergyár

Kérjünk mindenütt „Hirlapíró-gyufát”

Partoljuk a magyar ipart!

Legjobb Csontlevélpapír

„Adria”

HAZAI GYARTMÁNY!

Versenyez a külföld elsőrendű készítményeivel

A párisi kiállításon az „Arany érem”-mel kitüntetve.

KESZITI

Csász. és kir.

udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRMŰGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

Kapható: Gyertyánffy Gábornál.